TMO Lahtinen Päivi(TEM)

23.11.2016
JULKINEN

Viite

Asia
Kilpailukykyneuvosto 28.-29.11.2016 Bryssel

Kilpailukykyneuvosto kokoontuu Brysselissä 28.–29.11.2016. Suomea kokouksessa edustaa ministeri Rehn (29.11.) ja valtiosihteeri Virtanen (28.11.).

Ensimmäisen päivän aikana käydään yleinen keskustelu kilpailukyvyn tarkistamiseksi. Reaalitalouden säännöllisessä tarkastelussa keskitytään tällä kertaa **osaamiseen ja työelämän kohtaantoon**.

Sisämarkkinat- ja teollisuusosuus painottuu kolmeen teemaan.

Ensimmäiseksi haetaan yleisnäkemystä komission ehdotukseen asetukseksi **maarajoitusten ja muiden asiakkaan kansallisuuteen tai asuin- tai sijoittautumispaikkaan perustuvien syrjinnän muotojen torjumisesta sisämarkkinoilla**. Suomi tukee puheenjohtajan esitystä yleisnäkemykseksi ja pitää perusteettomiin maarajoituksiin puuttumista tärkeänä. Asetus edistäisi sisämarkkinoiden toimivuutta erityisesti kuluttajien kannalta. Samalla on kuitenkin varmistettava, ettei asetus luo epätarkoituksenmukaisia velvoitteita yrityksille.

Toiseksi käydään **periaatekeskustelu sisämarkkinastrategista** vuosi julkaisun jälkeen ja esitellään **start-up-yrityksiä koskeva aloite**. Suomi näkee, että sisämarkkinastrategia on edistynyt pääosin suunnitellussa aikataulussa ja on tyytyväinen strategian toimeenpanon edistymiseen. Edistymistä on saavutettava mm. palveluiden sisämarkkinoiden luomisessa ja yrityksille suotuisan toimintaympäristön kehittämisessä, ml. rahoituksen saanti.

Kolmanneksi käydään keskustelu **yhtenäispatentin ja yhdistetyn patenttituomioistuimen täytäntöönpanon viimeistelystä** ja toiminnan aloittamista. UK:n EU-kansanäänestyksen johdosta järjestelmän voimaantulo on viivästymässä. Suomi toivoo nopeaa ratkaisua asian etenemisessä.

Muissa aiheissa saadaan muun muassa komission ilmoitus **bioteknologiadirektiivin** tulkinnasta, konferenssin tulokset **yhteistyötaloudesta** ja komissio tiedottaa **pk-yritysedustajien raportista**. **Tekijänoikeuksista** esitellään neljän lainsäädäntöehdotuksen paketti.

Avaruus ja tutkimuspäivänä kokouksessa keskustellaan komission tiedonannosta koskien **avaruusstrategiaa**. Suomi pitää Euroopan avaruusstrategiaa merkittävänä edistysaskeleena Euroopan avaruusalan kilpailukyvyn vahvistamiseksi ja avaruuden hyötyjen mahdollisimman laajaksi hyödyntämiseksi yhteiskunnassa. Tiedonanto tukee myös osaltaan kansallisen avaruusstrategian 2013–2020 tavoitteita.

Toiseksi hyväksyttäneen neuvoston päätelmät aiheesta "toimenpiteitä, joilla tuetaan **uransa alkuvaiheessa olevia tutkijoita**, lisätään tieteellisen uran houkuttelevuutta ja edistetään investointeja tutkimuksen ja kehityksen inhimillisiin voimavaroihin" ja keskustellaan komission kertomuksesta **tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä koskevan strategian** täytäntöönpanosta.

Muissa asioissa käsitellään **avointa tiedettä**, **kvanttiteknologioiden lippulaivahanketta** sekä **yhteistyötoimintaa Atlantin yli** (Eurooppalaisen infrastruktuurin kehittäminen kansainvälisen pohjois-etelä -yhteistyön edistämiseksi tutkimuksen ja innovoinnin alalla).

Asialista:

MAANANTAI 28. MARRASKUUTA 2016 (klo 9:30)

1. Esityslistan hyväksyminen

Muut kuin lainsäädäntöasiat

2. (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

3. (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen

SISÄMARKKINAT JA TEOLLISUUS

4. (mahd.) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maarajoitusten ja muiden asiakkaan kansallisuuteen tai asuin- tai sijoittautumispaikkaan perustuvien syrjinnän muotojen torjumisesta sisämarkkinoilla ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta **(ensimmäinen käsittely) (sivu 7)**
   Toimielinten välinen asia: 2016/0152 (COD)
   = Yleisnäkemys
   9611/16 MI 396 TELECOM 104 DIGIT 60 CONSOM 130 IND 116
   COMPET 339 ENT 102 POSTES 3 JUSTCIV 155 PI 64
   CODEC 772 IA 31

Muut kuin lainsäädäntöasiat

5. Kilpailukykytilanteen tarkistaminen: Reaalitalouden tilanne **(sivu 10)**
   = Komissio esittelee
   = Keskustelu

6. Sisämarkkinat **(sivu 16)**
   a) Vuosi sisämarkkinastrategian hyväksymisestä
   b) Startup-yrityksiä koskevan aloitteen esittely
   = Periaatekeskustelu
   13370/15 COMPET 472 MI 664 CONSOM 180 PI 81 IND 158 ECOFIN 816
   + REV 1 (et)

7. Yhtenäisen patentin ja yhdistetyn patenttituomioistuimen täytäntöönpanon viimeistely ja toiminnan aloittaminen **(sivu 21)**
   = Keskustelu

Muut asiat (sivu 10)

8. a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

i) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta **(ensimmäinen käsittely)**
Toimielinten välinen asia: 2016/0014 (COD)

ii) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä **(ensimmäinen käsittely)**
Toimielinten välinen asia: 2016/0148 (COD)

= Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

b) Komission ilmoitus bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 98/44/EY tietyistä artikloista
= Komission tiedotusasia

c) Pk-yritysedustajien raportti
= Komission tiedotusasia

d) Konferenssin tulokset: "Yhteistyötalous" (Bryssel, 15. marraskuuta 2016)
= Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

e) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

i) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tekijänoikeudesta digitaalisilla sisämarkkinoilla **(ensimmäinen käsittely)**
Toimielinten välinen asia: 2016/0280 (COD)

ii) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
Toimielinten välinen asia: 2016/0284 (COD)

iii) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen tiettyjen teosten ja muun aineiston esteettömien kappaleiden rajatylittävästä vaihdosta unionin ja kolmansien maiden välillä sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi **(ensimmäinen käsittely)**
Toimielinten välinen asia: 2016/0279 (COD)

iv) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen teosten ja muun aineiston tietyistä sallituista käytöistä sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi sekä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY muuttamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
Toimielinten välinen asia: 2016/0278 (COD)

= Komission tiedotusasia

f) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin liittyvät kilpailukykyseikat
= Unkarin valtuuskunnan tiedotusasia

g) Teollisuuspolitiikan merkitys komission työohjelmassa 2017
= Saksan valtuuskunnan tiedotusasia

h) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
= Maltan valtuuskunnan tiedotusasia

TIISTAI 29. MARRASKUUTA 2016 (klo 10:00)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

AVARUUS

9. Komission tiedonanto Euroopan avaruusstrategiasta **(sivu 25)**
= Komissio esittelee
= Periaatekeskustelu
(Neuvoston työjärjestyksen 8 artiklan 2 kohdan mukainen julkinen keskustelu [puheenjohtajan ehdotuksesta])
13758/16 ESPACE 52 RECH 298 COMPET 544 IND 222 EU-GNSS 32 TRANS 404 TELECOM 206 MI 665 EMPL 442 CSDP/PSDC 613 CFSP/PESC 867

TUTKIMUS

10. Ehdotus neuvoston päätelmiksi aiheesta "toimenpiteitä, joilla tuetaan uransa alkuvaiheessa olevia tutkijoita, lisätään tieteellisen uran houkuttelevuutta ja edistetään investointeja tutkimuksen ja kehityksen inhimillisiin voimavaroihin" **(sivu 30)**
= Hyväksyminen

11. Komission kertomus tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä koskevan strategian täytäntöönpanosta
= Keskustelu
13288/16 RECH 287 COMPET 530 RELEX 838 DEVGEN 221

Muut asiat

12. Tutkimus **(sivu 33)**

a) Avoin tiede
= Komission tiedotusasia

b) Kvanttiteknologioiden lippulaivahanke
= Komission tiedotusasia

c) (mahd.) Tiedonanto puhtaaseen energiaan liittyvän innovoinnin nopeuttamisesta
= Komission suullisesti antamat tiedot

d) Eurooppalaista biotaloutta käsitellyt korkean tason konferenssi (Bratislava, 17. lokakuuta 2016)
= Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

e) Yhteistoiminta Atlantin yli: Eurooppalaisen infrastruktuurin kehittäminen kansainvälisen pohjois-etelä -yhteistyön edistämiseksi tutkimuksen ja innovoinnin alalla
= Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia

12. Avaruus ja tutkimus **(sivu 36)**

f) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
= Maltan valtuuskunnan tiedotusasia

Etelävuori Niina(TEM) 17.11.2016

Asia

Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016; asiakohta 1; ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maarajoitusten ja muiden asiakkaan kansallisuuteen tai asuin- tai sijoittautumispaikkaan perustuvien syrjinnän muotojen torjumisesta sisämarkkinoilla ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta; yleisnäkemys

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016

U/E/UTP-tunnus

U 51/2016 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi toukokuussa 2016 ehdotuksen asetukseksi maarajoitusten ja muiden asiakkaan kansallisuuteen tai asuin- tai sijoittautumispaikkaan perustuvien syrjinnän muotojen torjumisesta sisämarkkinoilla ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta. Ehdotuksen käsittely aloitettiin neuvoston kilpailukyky- ja kasvutyöryhmässä kesällä 2016 ja se on jatkunut aktiivisesti koko syksyn.

Ehdotusta käsitellään kilpailukykyneuvoston kokouksessa 28.11.2016. Puheenjohtajamaan tavoitteena on saavuttaa kokouksessa yleisnäkemys.

Komission ehdotuksesta on toimitettu U-kirje eduskunnalle syyskuussa 2016 (U 51/2016 vp).

Suomen kanta

Suomi tukee ehdotusta yleisnäkemyksesi.

Suomi pitää perusteettomiin maarajoituksiin puuttumista tärkeänä. Asetuksen voidaan nähdä edistävän sisämarkkinoiden toimivuutta erityisesti kuluttajien kannalta. Samalla on kuitenkin tärkeä varmistaa, ettei asetus luo epätarkoituksenmukaisia velvoitteita yrityksille.

Pidämme hyvänä, että asetus on selkeästi rajattu määrittäen tarkasti ne tilanteet, joissa perusteeton geoblokkaus on kiellettyä. Suomen näkemyksen mukaan tämä selkeyttää joiltain osin palveludirektiivin 20 artiklan tulkinnanvaraisuudesta johtuvaa epävarmuutta. Suomi pitää tärkeänä, ettei asetuksella vaikuteta yritysten sopimusvapauteen tai elinkeinonharjoittamisen vapauteen enempää kuin perusteettomien maarajoituksien torjumiseksi on välttämätöntä. Ehdotus ei velvoita yrityksiä luomaan jokaiseen jäsenvaltioon yltävää jakelulogistiikkaa, sopeuttamaan palveluaan kaikkien jäsenvaltioiden sopimuskäytäntöihin (mukaan lukien mm. kansallinen vero- ja kuluttajansuojalainsäädäntö) taikka hankkimaan EU:n laajuisia jakeluoikeuksia, mikäli tähän ei ole kaupallista intressiä.

Suomi pitää tärkeänä, että yritykselle asetettava velvoitteet ovat selkeitä ja että niiden toteuttamistavoissa on riittävää joustoa. Tämä koskee erityisesti sivustolle pääsyn sääntelyä. Tavaroiden ja palvelujen syrjimätön saatavuus sisämarkkinoilla on perimmiltään rajat ylittävä kysymys. Suomi pitääkin asetusta parhaana välineenä, sillä sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa, siinä vahvistetaan samantasoiset velvollisuudet yksityisille osapuolille. Lisäksi se mahdollistaa asuinpaikkaan perustuvaa syrjimättömyyttä koskevien sääntöjen yhdenmukaisen soveltamisen kaikissa jäsenvaltioissa.

Asetuksen käsittelyn aikana on asetuksen artiklan 1 (5) sisältämä lainvalintakysymys ollut keskeinen. Artiklassa todetaan, ettei geoblokkausasetus vaikuta yksityisoikeudellisissa asioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskeviin unionin säädöksiin. Asetuksen noudattamisen ei pidä myöskään katsoa tarkoittavan, että elinkeinonharjoittaja suuntaa toimintaansa jäsenvaltioon, jossa kuluttajan asuinpaikka tai kotipaikka on, Rooma I (sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki) ja Bryssel I (tuomioistuimen toimivalta) asetuksissa määritellyillä tavoilla.

Osa jäsenmaista on nähnyt artiklan vähentävän yritysten oikeusvarmuutta ja halunnut kirjattavaksi, ettei asetuksen noudattamista voida tulkita niin, että yritys suuntaa toimintaansa tiettyyn jäsenmaahan. Suomi ei ole pitänyt kannatettavana poiketa Rooma I ja Bryssel I asetuksista. Erilaisten lainsäädäntökehysten luominen ei ole Suomen näkemykseen mukaan suotavaa. Komissio ja puheenjohtajamaa eivät ole halunneet luopua viittauksesta Rooma I ja Bryssel I asetuksiin.

Asetuksen käsittelyn loppumetreillä myös suhde kilpailuoikeuteen (asetuksen artikla 6) on noussut keskeiseen asemaan yleisnäkemyksen saavuttamisen kannalta. Suomi on ollut artiklan muotoilun suhteen joustava ja on pitänyt yleisnäkemyksen saavuttamista tärkeänä.

Pääasiallinen sisältö

Asetuksella pyritään puuttumaan perusteettomiin maarajoituksiin (ns. geoblokkaus) ja torjumaan kansallisuuteen tai asuin- tai sijoittautumispaikkaan perustuvaa syrjintää. Asetuksen tavoitteena on taata asiakkaille tavaroiden ja palvelujen parempi saatavuus sisämarkkinoilla estämällä elinkeinonharjoittajien harjoittama suora ja välillinen syrjintä.

Asetuksessa määritellään tilanteet, joissa myyjät eivät saisi estää asiakkaan pääsyä sivustolle asiakkaan kansalaisuuteen, asuin- tai sijoittautumisvaltioon perustuvalla syyllä, eivätkä uudelleen ohjata asiakasta toiselle sivustoversiolle ilman asiakkaan erillistä ennakkosuostumusta. Myyjät eivät myöskään saisi soveltaa asiakkaisiin erilaisia, kansalaisuuteen tai asuinpaikkaan perustuvia, maksuehtoja.

Lisäksi asetuksessa kielletään asiakkaiden syrjintä kolmessa tavaroiden ja palvelujen myyntiin liittyvässä erityistapauksessa, eikä siinä sallittaisi tällaisen syrjintäkiellon kiertämistä passiivisissa myyntisopimuksissa. Tällaiset käytännöt vaikuttavat sekä kuluttajiin että yrityksiin tavaroiden ja palvelujen loppukäyttäjinä. Toimet, joissa yritys ostaa tavaroita tai palveluja jälleenmyyntiä varten, jäävät ehdotuksen ulkopuolelle.

Puheenjohtajamaan kompromissiehdotusta yleisnäkemykseksi ei ole vielä jaettu.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ehdotusta käsitellään IMCO-valiokunnassa, joka ei ole vielä äänestänyt ehdotuksesta.
Esittelijänä toimii Róża Gräfin von Thun und Hohenstein (EPP, PL).
Ehdotuksen käsittelystä parlamentissa ei ole tarkempaa tietoa.

Kansallinen valmistelu

EU8 Sisämarkkinajaosto 20.6.2016
EU-MINVA kirjallinen menettely 23.-25.11.2016 (kilpailukykyneuvoston valmistelujen yhteydessä)

Eduskuntakäsittely

U 51/2016 vp
TaVL 29/2016 vp
SuV 25.11.2016 (kilpailukykyneuvoston valmistelujen yhteydessä)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission asetusehdotus KOM(2016) 289
Puheenjohtajavaltion kompromissiehdotus 13744/16

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Niina Etelävuori, TEM (niina.etelavuori@tem.fi, p. 029 504 7203)

EUTORI-tunnus

EU/2016/1057

Liitteet

Viite

Asia
EU; Kilpailukykyneuvosto 28.-29.11.2016 / Sisämarkkinat, teollisuus / Asiakohdat 5: Kilpailukykytilanteen tarkistaminen ja 8: Muut asiat

Kokous
Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 28.–29.11. pysyvänä asiakohtana on kilpailukykytilanteen tarkistaminen, jossa käydään ajankohtainen keskustelu reaalitalouden tilanteesta (asiakohta 5).

Neuvoston ensimmäisenä päivänä AOB-kohdissa (asiakohta 8) kuullaan joukko tiedotusasioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa vastaan muissa asiakohdissa esiteltävät tiedotusasiat.

Pääasiallinen sisältö

Muut kuin lainsäädäntöasiat

5. Kilpailukykytilanteen tarkistaminen: Reaalitalouden tilanne
- *Komissio esittelee*

”Kilpailukykytilanteen tarkistaminen” on vakiintunut Luxemburgin pj-kaudella neuvoston pysyväksi asiankohdaksi. Sen tarkoituksena on luoda ministereille säännöllinen foorumi keskustella EU:n ajankohtaisista kilpailukykyhaasteista ja talouden tilasta. Komissio pohjustaa keskustelua kulloinkin ajankohtaiseksi valitsemastaan teemasta.

Komissio pitää alustuksen *osaamisen ja työmarkkinoiden kohtaannon haasteista*, jonka osalta ei valmistella erillistä taustamuistiota. Aihe oli esillä myös kilpailukykyneuvoston high level -ryhmässä 10. marraskuuta 2016. Komissio on viestinyt, että osaamisen haasteet ovat pullonkaulana eurooppalaiselle kasvulle ja kilpailukyvylle. Tästä syystä aiheen nousee neuvoston kokouksen agendalle. Kyse ei ole ainoastaan koulutuksesta, vaan osaamisesta sen laajassa merkityksessä. Yhteiset politiikkatoimet ovat välttämättömiä, niin kysynnän kuin tarjonnan näkökulmasta tarkasteltuna. Peruslähtökohta osaamisen kilpailukykypolitiikassa on korkeamman osaamisen tason takaaminen, kasvun ja tuottavuuden vauhdittajana. Osaaminen kytkeytyy myös työllisyyteen, työelämän rakenteelliseen murrokseen ja digitalisaatioon. Teknologian nopea kehittyminen ja digitaalisen osaamisen kohtaanto avoinna olevien työpaikkojen suhteen on todellinen

haaste. Tähän liittyy myös työvoiman ikääntyminen. Osaamisen kytkeytyy ammatillisen koulutuksen vähäinen houkuttelevuus sekä maahanmuuton aiheuttamat haasteet työmarkkinoilla. Nk. ”pehmät taidot” (soft skills) eli kielitaito ja yleissivistys nivoutuvat osaamisen agendaan kilpailukykypolitiikassa.

Muut asiat

8. a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

i) Ehdotus asetukseksi moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta (ensimmäinen käsittely)
- Toimielinten välinen asia

Euroopan komissio julkaisi tammikuussa 2016 ehdotuksen autojen ja niiden perävaunujen hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta säätävästä puiteasetuksesta. Ehdotuksessa säilytetään nykyisen kaltainen jäsenmaihin hajautettu hyväksyntäjärjestelmä, mutta siinä on useita tiukennuksia tyyppihyväksynnän ja markkinavalvonnan hallinnollisiin menettelyihin.

Ehdotusta on käsitelty vuoden 2016 aikana yhdessätoista neuvoston teknisen harmonisoinnin työryhmän kokouksessa. Ehdotukseen on luonnosteltu lukuisia muokkauksia, joista useimmissa komission ehdottamia menettelyjä on kevennetty. Suomen näkökulmasta ehdotukseen laaditut muutokset ovat olleet pääosin oikeansuuntaisia. Suomen huolena on erityisesti ollut, etteivät uudet menettelyt koidu tarpeettoman raskaiksi erityisesti pienille jäsenmaille ja pienille ajoneuvojen valmistajille.

Jäsenmaat ovat kuitenkin vielä vahvasti erimielisiä komission markkinavalvontaoikeuksien, tyyppihyväksyntäviranomaisten ja tutkimuslaitosten vertaisarviointien sekä tyyppihyväksyntöjen voimassaolon rajoittamisen tarpeesta. Suomi on näissä kysymyksissä valmis kompromissiin ääripäiden välillä.

Komissio ja puheenjohtajamaa Slovakia ovat laatineet kyselyn ehdotuksen kiistanalaisimmista kohdista, johon on pyydetty jäsenmailta vastaukset 22.11.2016 mennessä. Slovakia laatii kyselyn tuloksien perusteella uuden kompromissiehdotuksen puheenjohtajakautensa viimeiseen puiteasetusta käsittelevään kokoukseen 6.12.2016.

ii) Ehdotus asetukseksi kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä
- *Puheenjohtajavaltion tiedotusasia*

Suomi ottaa tilannekatsauksen tiedoksi. Puheenjohtajan ensimmäinen kompromissiehdotus on käyty läpi neuvoston työryhmässä. Jäsenvaltioiden ehdotusten ja kommenttien perusteella puheenjohtaja laatii toisen kompromissiehdotuksen, jota käsitellään työryhmän kokouksessa viikolla 48 tai 49.

b) Komission ilmoitus bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 98/44/EY tietyistä artikloista
- Komission tiedotusasia

Komissio tiedottaa ilmoituksestaan bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 98/44/EY tietyistä artikloista.

Suomi ottaa tiedoksi komission tiedotuksen.

Komission ilmoitus on seurausta Euroopan patenttiviraston laajennetun valituslautakunnan ratkaisuista, jotka koskivat olennaisesti biologisella menetelmällä tuotetun tuotteen patentoitavuutta. Kysymys liittyy osaltaan bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 98/44/EY (bioteknologiadirektiivi) tulkintaan. Komissio katsoi, että bioteknologiadirektiivin avaaminen ei ole mahdollista/järkevää ja, että oikeudellista tilaa voitaisiin tässä tilanteessa parhaiten selkeyttää komission ilmoituksella (*notice*).

Ilmoituksessa komissio katsoo, että bioteknologiadirektiiviä laadittaessa lainsäätäjän tarkoituksena oli jättää patentoinnin ulkopuolelle tuotteet (kasvit/eläimet ja kasvien / eläinten osat) jotka on tuotettu olennaisesti biologisella menetelmällä. Asiaa koskevia neuvoston päätelmiä valmistellaan parhaillaan.

c) Pk-yritysedustajien raportti
- *Komission tiedotusasia*

Komissio informoi pk-yrityslähettiläiden raportista toiminnastaan vuonna 2016. Pk-lähettiläsverkosto perustettiin vuonna 2011 annetussa pk-yritysaloitteen (Small Business Act, SBA) uudelleentarkastelua koskevassa tiedonannossa tehdyn esityksen mukaisesti kehittämään pk-yrityspolitiikkaa ja seuraamaan SBA:n suositusten toteutumista. Lähettiläät ovat antaneet vuosiraportin kilpailukykyneuvostolle vuodesta 2014 lähtien neuvoston syyskuussa 2013 tekemän pyynnön mukaisesti. Raportti sisältää katsauksen pk-yrityskentän tilanteeseen Euroopassa sekä selostuksen lähettiläiden käsittelemistä pk-yrityspolitiikan teemoista ja suunnitelmista seuraavalle vuodelle. Lähettiläiden on tarkoitus hyväksyä neuvostolle annettava raportti kokouksessaan 23.11.2016.

Vuonna 2016 lähettiläät ovat pitäneet neljä kokousta. Keskeisimmät käsitellyt teemat ovat koskeneet digitalisaatiota, koulutusta ja osaamisen kehittämistä pk-yrityksissä, start-up ja scale-up -yrityksiä, yrittäjyyskasvatusta sekä riskirahoitusta. Vuonna 2017 lähettiläät jatkavat start-up / scale-up -teeman käsittelyä. Muina tarkastelun kohteina tulevat olemaan perheyritykset ja yritystoiminnan edellyttämät lupaprosessit.

d) Konferenssin tulokset: "Yhteistyötalous" (Bryssel, 15. marraskuuta 2016)
- *Puheenjohtajavaltion tiedotusasia*

Puheenjohtajavaltio tiedottaa Brysselissä 15.11.2016 pidetyn jakamistaloutta (yhteistyötalous) käsitelleen konferenssin tuloksista. Suomi ottaa konferenssin tulokset tiedoksi.

Konferenssissa keskusteltiin jakamistalouden sääntelyyn liittyvistä parhaista käytänteitä ja pohdittiin keinoja jakamistalouden tasapainoiseksi kehittämiseksi Euroopassa. Komissio painotti, että Euroopan pitäisi olla avoimempi jakamistaloudelle ja sen mahdollisuuksille. Komissio kertoi myös kartoittaneensa parhaita käytänteitä jäsenvaltioissa ja esiin nostettiin mm. Suomen liikennekaari, Belgian ja Italian suunnitelmat tiettyjen tulorajojen asettamisesta sekä Ranskan esimerkin paikallisten verojen keräämistä varten kehitetystä alustasta. Komissio kertoi seuraavansa tilannetta jäsenvaltioissa ja tukevansa parhaiden käytänteiden jakamista. Ylisääntelyä tulisi välttää ja kuluttajien näkökulma tulisi olla keskiössä. Paneelikeskustelussa muutamat jäsenmaat kertoivat omista painotuksistaan jakamistalouteen liittyvässä sääntelyssä. Jakamistaloustoimijat puolestaan painottivat sääntelyn purkamisen tärkeyttä, tarvetta uusien lähestymistapojen omaksumiseen

verotuspuolella sekä liian pirstaloituneisiin kansallisiin lähestymistapoihin liittyviä ongelmia.

e) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

i) Ehdotus direktiiviksi tekijänoikeudesta digitaalisilla sisämarkkinoilla

ii) Ehdotus asetukseksi lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta

iii) Ehdotus asetukseksi tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen tiettyjen teosten ja muun aineiston esteettömien kappaleiden rajatylittävästä vaihdosta unionin ja kolmansien maiden välillä sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi

iv) Ehdotus direktiiviksi tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen teosten ja muun aineiston tietyistä sallituista käytöistä sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi sekä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY muuttamisesta (ensimmäinen käsittely)

- *Komission tiedotusasia*

Komissio julkaisi 14. syyskuuta 2016 toisen toimenpidepakettinsa liittyen digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan ja tekijänoikeuden modernisointiin. [Ensimmäiseen toimenpidepakettiin kuului asetusehdotus verkkosisältöpalveluiden rajat ylittävästä saatavuudesta (ns. portability-asetus), jolla varmistetaan, että kuluttajan kotivaltiostaan tilaamat verkkosisältöpalvelut ovat saatavissa rata ylittävästi sisämarkkinoilla.] Toiseen toimenpidepakettiin kuuluu neljä lainsäädäntöinstrumenttia; ehdotus direktiiviksi tekijänoikeudesta digitaalisilla sisämarkkinoilla sekä ehdotus lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamista (asetus TV- ja radio-ohjelmien verkkolähettämisestä) sekä asetus- ja direktiiviehdotus tekijänoikeuteen liittyvistä järjestelyistä näkövammaisten ja lukemisesteisten hyväksi. Toimenpidepakettiin kuuluu lisäksi muuhun kuin lainsäädäntöön perustuvia keinoja AV-sektorin tukemiseksi.

Suomen näkökulmasta ehdotus asetukseksi TV- ja radio-ohjelmien verkkolähettämisestä näyttäisi ratkaisevan Ahvenanmaan esille tuoman ongelman, että nykyisen EU-lainsäädännön nojalla TV- ja radio-ohjelmien edelleenlähettämistä koskevia oikeuksia ei ole mahdollista hankkia lähettäjäyrityksen verkkopalvelutarjontaan (esimerkiksi Ruotsin SVT Play-palveluun, joka on rinnastettavissa YLE Areenaan). Kyseinen palvelu ei ole saatavilla Ahvenanmaalla maarajoituksien (geoblokkauksen) johdosta. Ehdotus direktiiviksi tekijänoikeudesta digitaalisilla sisämarkkinoilla on laajin tekijänoikeuden uudistus sitten vuoden 2001 tekijänoikeusdirektiivin. Ehdotukseen liittyy varsin ongelmallinen keskustelu arvokuilusta (value gap), jossa keskeisesti on kyse siitä, miten tekijäoikeudellisesti tulisi käsitellä teosten käyttöä verkkopalveluissa kuten hakukoneissa, linkityksessä sekä sosiaalisen median palveluissa ja kuinka pitkälle menevää vastuuta sosiaalisen median palveluilla tulisi olla palveluun tallennetuista sisällöistä.

f) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin liittyvät kilpailukykyseikat

- *Unkarin valtuuskunnan tiedotusasia*

Unkari toivoo, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista keskusteltaisiin myös kilpailukykynäkökulmasta. Asia on seuraavan kerran työ- ja sosiaaliministerien keskustelussa 8.12. TSTK-neuvostossa. Suomi osallistuu tässä yhteydessä keskusteluun asiasta.

Suomi ottaa tiedoksi asiasta mahdollisesti käytävän keskustelun.

g) Teollisuuspolitiikan merkitys komission työohjelmassa 2017
- *Saksan valtuuskunnan tiedotusasia*

Junckerin komissio ei edeltäjistään poiketen sisällyttänyt poliittiseen ohjelmaansa yleistä teollisuuspoliittista linjauspaperia. Teollisuuspolitiikan linjaukset sisällytetään muihin aloitteisiin, kuten mm digitaalisia sisämarkkinoita koskevaan strategiaan (DSM), kiertotalouspakettiin ja energia-unioniin. Esimerkiksi DSM- strategiaan sisältyvä teollisuuden digitalisaatiota koskeva linjauspaperi julkaistiin keväällä 2016. Komission työohjelma 2017 ei myöskään sisällä horisontaalista teollisuuspoliittista linjauspaperia.

Viimeisin teollisuuspoliittinen paperi julkaistiin vuonna 2014. Saksa ja monet muut jäsenmaat (ns. teollisuuden ystävät eli BE, AT, BU, CZ, DE, FR, HU, IT, LA, LI, LU, PL, PT, RO, SL, ES) ovat olleet tyytymättömiä tähän asetelmaan. Nämä samanmieliset maat katsovat, että teollisuuden kilpailukyvyn turvaaminen ja globaaleissa arvoverkoissa menestyminen edellyttää sitä, että EU:lla on yhtenäinen ja kunnianhimoinen pitkän aikavälin teollisuuspoliittinen ohjelma. Linjauspaperin tarve kumpuaa siitä huolesta, että perinteiden teollisuus on menettänyt asemiaan Euroopassa. Taustalla on myös komission virallinen tavoite nostaa valmistavan teollisuuden osuutta 20 % tasolle laskettuna EU:n BKT:sta. Aiheesta keskusteltiin viimeksi BE aloitteesta syyskuun kilpailukykyneuvostossa. Saksa haluaa aloitteellaan jatkaa keskustelua teollisuuspolitiikan keskeisestä roolista.

h) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
- *Maltan valtuuskunnan tiedotusasia*

Vuoden 2017 ensimmäisen puolikkaan EU-puheenjohtajavaltio, Malta, esittelee kautensa työohjelman. Ohjelmassa tulee korostumaan palvelumarkkinat ja Brexitiin valmistautuminen.

Suomi ottaa asian tiedoksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 23.11–25.11.2016 (neuvostovalmistelujen yhteydessä)

Eduskuntakäsittely

SuV 25.11.2016 (neuvostovalmistelujen yhteydessä)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laatija
5 ja 8 h) Akseli Koskela, TEM, akseli.koskela@tem.fi, 029 50 48267

Muut käsittelijät
8 a) i) Erik Asplund, LVM, erik.asplund@lvm.fi, 050 4637034
8 a) ii) Sari Alho, TEM, sari.alho@tem.fi, 029 504 900
8 b) Paula Laine-Nordström, TEM, paula.laine-nordstrom@tem.fi, 029 504 7110
8 c) Pertti Hämäläinen, TEM, pertti.hamalainen@tem.fi, 029 50 63516
8 d) Anu Laitinen, TEM, anu.laitinen@tem.fi, 050 465 1679
8 e) Viveca Still, OKM, viveca.still@minedu.fi, 029 5330297
8 f) Liisa Heinonen, TEM, liisa.heinonen@tem.fi, 029 50 64131
8 g) Kari Virtanen, TEM, kari.virtanen@tem.fi, 029 50 47707

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Työ- ja elinkeinoministeriö PERUSMUISTIO TEM2016-00516

Etelävuori Niina(TEM) 18.11.2016

Asia
Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016; asiakohta 6; a) sisämarkkinastrategia, b) käynnistys- ja nopean kasvuvaiheen yrityksiä koskeva aloite; komissio esittely ja periaatekeskustelu

Kokous
Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016

U/E/UTP-tunnus

E 78/2015 vp (sisämarkkinastrategia)

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 28.11.2016 komissio käy läpi lokakuussa 2015 julkaistun sisämarkkinastrategian tilanteen. Samassa yhteydessä käydään sisämarkkinastrategian etenemistä ja toimeenpanoa koskeva keskustelu, ja esitellään aloitusvaiheen ja nopean kasvuvaiheen yrityksiä koskeva aloite (julkaistaan 22.11.2016). Aloitusvaiheen yrityksistä keskusteltiin edellisen kerran 29.9 kilpailukykyneuvostossa.

Keskustelua taustoittavat komission 28.10.2015 julkaisema tiedonanto ”Sisämarkkinoiden päivitys: enemmän mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille” (COM(2015) 550) sekä puheenjohtajan laatima taustapaperi (14246/16).

Komission sisämarkkinastrategiasta on toimitettu E-kirje eduskunnalle joulukuussa 2015 (E 78/2015 vp). Aloitusvaiheen ja nopean kasvuvaiheen yrityksiä koskevasta aloitteesta informoidaan eduskuntaa vielä erikseen.

Suomen kanta

Arvio sisämarkkinastrategian toimeenpanosta ja edistymisestä tähän mennessä

Suomi näkee, että sisämarkkinastrategia on edistynyt pääosin suunnitellussa aikataulussa ja on pääpiirteittään tyytyväinen strategian toimeenpanon edistymiseen. Suurin osa aloitteista on kuitenkin vielä antamatta ja komission alkuperäisen suunnitelman mukaan työ neuvostossa painottuukin tältä osin ensi vuodelle.

Suomi katsoo, että tässä vaiheessa on erityisen tärkeä keskittyä strategiaan sisältyvien aloitteiden antamiseen sekä niiden systemaattiseen käsittelyyn ja toimeenpanon. Suomi on tyytyväinen, että strategian aloitteiden valmistelussa on noudatettu avoimuutta ja komissio on kuullut valmistelussa laajasti myös sidosryhmiä. Konkreettisen toimeenpanon avainedellytys on komission ja jäsenmaiden systemaattinen yhteistyö. Suomi tukee aloitteiden ripeää ja kunnianhimoista toimeenpanoa.

Suomi toivottaa tervetulleeksi 22.11.2016 julkaistavan aloitus- ja kasvuvaiheen yritysten toimintaedellytysten parantamista koskevan komission aloitteen.

Suurin potentiaali sisämarkkinoiden dynaamisuuden lisäämiseksi kuluttajien ja teollisuuden kilpailukyvyn kannalta

Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta kaikilla neljän vapauden alueella on yritysten, kuluttajien ja työntekijöiden etu. Sisämarkkinanäkökulman toteutuminen on varmistettava läpileikkaavasti kaikissa aloitteissa ja täytäntöönpanossa. Toimet ja mahdolliset rikkomusmenettelyt on kohdistettava taloudellisesti merkittäviin sektoreihin. Sisämarkkinoita tulee kehittää yhä tiiviimmin myös digitaalisen talouden lähtökohdista.

Suomi pitää tärkeänä kehittää EU:lle nykyistä selvästi tehokkaammat ja nykyaikaisesti toteutetut palvelujen sisämarkkinat. Komission tulisi arvioida palveludirektiivin toimivuutta, puuttua sisämarkkinoita haittaaviin kansallisiin yritystoiminnan sääntelyesteisiin ja tehdä tarvittavat ehdotukset ammattipätevyyksien sääntelyn helpottamisesta. Esteiden purkaminen tulee keskittää erityisesti taloudellista kasvupotentiaalia sisältäviin aloihin, kuten rakentamiseen ja liike-elämän palveluihin.

Tavaroiden sisämarkkinoilla vapaata liikkuvuutta, tuoteturvallisuutta sekä markkinavalvontaa tulisi lähestyä aiempaa kokonaisvaltaisemmin. Tämä tarkoittaisi tietynlaista ajattelutavan lähentämistä harmonisoidun ja harmonisoimattoman tuotesektorin osalta sekä menettelyjen yhdenmukaistamista. Edelleen tulee tehostaa myös vastavuoroisen tunnistamisen parempaa toteutumista sekä vaatimustenmukaisuuden noudattamista.

Teollisuuden digitalisaatiota koskevien toimenpiteiden on tuettava teollisen rakenteen uudistumista ja puhtaita sekä älykkäitä ratkaisuja. Samalla on vahvistettava kuluttajien luottamusta ja mahdollistettava luotettavien eurooppalaisten ratkaisujen syntyminen esimerkiksi terveysteknologiassa. Rakenteelliset muutokset ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa suotuista ja ennustettava ympäristö yrityksille. Tarpeettoman hallinnollisen taakan vähentäminen sekä uusien, innovatiivisten, digitaalitalouteen pohjautuvien liiketoimintamallien mahdollistaminen on tärkeää.

Suomi katsoo, että aloitus- ja kasvuvaiheen yrityksillä on keskeinen merkitys sekä talouden dynaamisuuden ja kasvun että korkean jalostusarvon työpaikkojen luomisessa. Muista pk-yrityksistä poikkeavan luonteen vuoksi on tärkeää, että EU:lla on erillinen politiikka-agenda käynnistys- ja kasvuvaiheen –yrityksiä varten. Suomi toivottaa tervetulleeksi aiheeseen pureutuvan komission aloitteen.

Kuinka neuvosto voi varmistaa ripeän ja kunnianhimoisen sisämarkkinastrategian toimeenpanon?

Suomi näkee tärkeänä, strategian toimenpanoa valvotaan systemaattisesti ja varmistetaan, että aloitteet etenevät aikataulussa. Mahdolliset poikkeukset tai viivästykset olisi hyvä käsitellä erikseen. Toimijoita tulisi kannustaa rakentavaan yhteistyöhön sekä EU- että kansallisella tasolla.

Suomen kanta komission tiedonantoon ”Sisämarkkinoiden päivitys: enemmän mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille” (COM(2015) 550) sisältyy E-kirjeeseen E 78/2015 vp.

Sisämarkkinoiden syventäminen (erityisesti palvelut, pääomamarkkinat, energia, digitaaliset palvelut ja tuotteet) on yksi Suomen EU-politiikan painopisteistä. Suomi tukee komission sisämarkkinastrategiaa, jonka tavoitteena on jäljellä olevien esteiden purkaminen sekä olemassa olevan lainsäädäntökehyksen parempi toimeenpano.

Sisämarkkinoiden toiminnan tehostaminen luo yrityksille kasvun mahdollisuuksia tukien siten kasvua ja työllisyyttä. Lainsäädännön yhtenäisellä soveltamisella kyetään takaamaan myös kuluttajien, työntekijöiden ja terveyden suojelu. Komission esitys muodostaa laajan kokonaisuuden, jolla tavoitellaan sisämarkkinoiden toiminnan tehostamista. Suomen näkökulmasta keskeisimmät osa-alueet tässä suhteessa ovat palvelumarkkinoiden avaaminen, toimeenpanon parantaminen sekä tavaroiden vapaan liikkuvuuden tukeminen.

Aloittelevia ja kasvuvaiheen yrityksiä koskeva aloite (julkaistaan 22.11, ja esitellään 28.11 neuvostossa). Aloitusvaiheen ja nopean kasvuvaiheen yrityksiä koskevasta aloitteesta informoidaan eduskuntaa erikseen. Alla esittävät Suomen kannat ovat alustavia.

Suomi katsoo, että aloitus- ja kasvuvaiheen yritysten merkityksen ja niiden muista pk-yrityksistä poikkeavan luonteen vuoksi on tärkeää, että EU-tasolla laaditaan erillinen politiikka-agenda käynnistys- ja kasvuvaiheen –yrityksiä varten. Suomi toivottaa tervetulleeksi aiheeseen pureutuvan komission aloitteen.

Räätälöidyn politiikan lähtökohtana tulee ennen kaikkea olla rahoituksen saatavuuden turvaaminen ja parantaminen, markkinoillepääsyn edistäminen, osaavan työvoiman saatavuus sekä digitalisaation mahdollistamien uusien markkinoiden hyödyntäminen.

Pääomasijoitusmarkkinat eivät toimi Euroopassa riittävän hyvin. Sijoitukset ovat huomattavasti pienempiä kuin esimerkiksi USA:ssa. Myös rajat ylittävät pääomasijoitukset ovat määrältään liian pieniä vastaamaan markkinoiden tarpeeseen.

Varsinkin nopeasti kasvavat yritykset saattavat kohdata ongelmia erityisesti oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuudessa. Tällaiset yritykset tarvitsevat usein myös erittäin kärsivällistä rahaa. Ensisijassa kyse on yksityisen pitkäkestoisen oman pääomanehtoisen rahoituksen saatavuudesta, jota voidaan edistää julkisilla ml. EU:n politiikkatoimilla ja instrumenteilla. Markkinat kaipaavat lisäksi uutta yksityistä rahaa, ja uusien julkisten rahoitusinstrumenttien käyttöönottoon tulee suhtautua pidättyväisesti.

Start-up ja scale-up yritysten ongelmat eivät suinkaan rajoitu pelkästään rahoituksen saatavuuteen. Lähtökohtaisesti kansainvälisinä yrityksinä markkinoillepääsykysymykset (sekä sisä- että globaalit markkinat) ovat myös keskeisiä. Erityisesti digitaalisten sisämarkkinoiden kehittäminen on tässä suhteessa avainasemassa.

Uudet jakamistalouden ja rahoitusalan innovaatiot tarvitsevat komissiolta vahvan poliittisen tuen kehittyäkseen Euroopan laajuisesti. Uhkana on sääntelyn fragmentoituminen ja tätä kautta sisämarkkina-alueen kilpailukyvyn merkittävä heikkeneminen.

Yritykset kohtaavat ongelmaksi myös osaavan työvoiman löytämisen. ”Start-up”- ja ”scale-up” –yritykset tarvitsevat kasvaakseen huippuosaamista sekä työntekijöiksi että yritysten johtoon sekä valmentajiksi.

Pääasiallinen sisältö

Keskustelua pohjustavat seuraavat puheenjohtajan kysymykset:

1. *Mikä on arvionne sisämarkkinastrategian toimeenpanosta ja edistymisestä tähän mennessä?*

2. *Missä on näkemyksemme mukaan suurin potentiaali sisämarkkinoiden dynaamisuuden lisäämiseksi kuluttajien ja teollisuuden kilpailukyvyn kannalta?*

3. *Kuinka neuvosto voi varmistaa ripeän ja kunnianhimoisen sisämarkkinastrategian toimeenpanon?*

Keskustelua käydään puheenjohtajan laatiman tausta-asiakirjan ja komission 28.10.2015 julkaiseman sisämarkkinastrategian pohjalta.

Puheenjohtajan tausta-asiakirja

Sisämarkkinat ovat EU:n yksi suurimmista saavutuksista ja ne hyödyttävät sekä kuluttajia että yrityksiä. Toimivat sisämarkkinat edistää jäsenmaiden välistä kauppaa ja vahvistaa kilpailua, ja alentaa näin myös hintoja ja lisää kuluttajien valinnanvaraa. Tästä huolimatta sisämarkkinoilla on yhä useita taloudellisen kasvun esteitä erityisesti palveluiden alalla. Sisämarkkinoiden täyden potentiaalin saavuttaminen on edellytys jatkuvalle kasvulle ja korkeammalle työllisyydelle.

Jotta olemassa oleviin esteisiin voitaisiin puuttua, tulisi kaikki sisämarkkinastrategiaan sisältyvät toimenpiteet (22 kpl) hyväksyä vuoden 2016 ja 2017 aikana. Toukokuussa 2015 komissio antoi lainsäädäntöaloitteen perusteettomiin maarajoituksiin puuttumiseksi (ns. geoblokkausasetus) osana e-commerce pakettia. Kesäkuussa 2016 komissio julkaisi standardointia kokevan yhteisaloitteen sekä yhteistyötaloutta (jakamistalous) koskevan eurooppalaisen toimintasuunnitelman. Marraskuussa 2016 komissio tulee julkaisemaan aloitus ja kasvuvaiheessa olevia yrityksiä koskeva aloitteen (ks. alla). Näiden lisäksi on vielä useita aloitteita, jotka komission tulisi antaa osana sisämarkkinastrategiaa. Yksi tulevista aloitteista on joulukuussa 2016 annettava ns. palvelupaketti, joka sisältää aloitteet palveludirektiiviin liittyvän ilmoitusmenettelyn uudistamisesta, eurooppalaisesta palvelukortista sekä suhteellisuustestistä eli jäsenmaille tarkoitetuista analyyttisista puitteista, joita käytetään tarkasteltaessa nykyistä ammatillista sääntelyä ja ehdotettaessa uutta. Vuoden 2017 aikana komission on tarkoitus antaa seuraavat aloiteet:

- teollis- ja tekijänoikeuksia koskevia puitteita (IPRED) koskeva aloite
- Single Digital Gateway aloite
- ehdotus markkinatietovälineestä, jonka avulla komissio voi kerätä tietoa valikoiduilta markkinatoimijoilta (Single Market Information Tool, SMIT)
- Solvit toimintasuunnitelma
- tavaroita koskeva aloite
- julkisia hankintoja koskevat aloite
- tiedonanto hyvistä toimintatavoista, joilla helpotetaan vähittäiskaupan sijoittautumista ja vähennetään toimintarajoituksia.

Komission aloitus- ja kasvuvaiheen yrityksiä koskeva aloite (julkaistaan 22.11.2016)

Aloite koskee laaja-alaisesti komission kaikkia sellaisia politiikka-aloitteita, joilla on vaikutusta aloitus- ja kasvuvaiheen yrityksien toimintaedellytyksiin. Politiikka-alueet kattavat rahoituksen (mm. pääomasijoitusmarkkinoiden kehittäminen ml. veroinsentiivit, pääomamarkkina-unioni, joukkorahoitus, EFSI, COSME, InnovFin) lisäksi mm. julkiset hankinnat, kauppapolitiikan, osaamisen, koulutuksen, paremman sääntelyn, digitaaliteknologian käytön edistäminen, innovoinnin sekä yhtiö- ja konkurssilainsäädännön. Tavoitteena on poistaa tarpeettomat lainsäädäntöön tai hallintoon liittyvät esteet. Keskeisenä yleisteemana on yritysten markkinoillepääsy.

Aloite tulee kasaamaan yhteen myös verotuksen piiriin kuuluvat aloitteet. Tällaisia aloitteita sisältyy mm huhtikuussa annettuun arvonlisäveroa koskevaan

toimintasuunnitelmaan (erityisesti arvonlisäverojärjestelmä rajat ylittävässä kaupassa sekä sähköisen kaupankäynnin arvonlisäveroesteiden poistaminen) sekä lokakuussa annettuun yhtiöverouudistukseen (yhteinen yhdistetty yhtiöveropohja, t&k- verohelpotus, velkarahoituksen suosiminen oman pääoman sijaan).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Kannat perustuvat jo aiemmin hyväksyttyihin Suomen kantoihin.

EU-MINVA kirjallinen menettely 23.-25.11.2016 (kilpailukykyneuvoston valmistelujen yhteydessä).

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

”Sisämarkkinoiden päivitys: enemmän mahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille” (COM(2015) 550)
Puheenjohtajan tausta-asiakirja 14246/16

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Niina Etelävuori, TEM (niina.etelavuori@tem.fi, p. 029 504 7203)
Liisa Huhtala, TEM (liisa.huhtala@tem.fi, p. 029 504 7062)
Kari Virtanen, TEM (kari.virtanen@tem.fi), p. 029 504 7707)

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia
EU; Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016; Asiakohta 7; Yhtenäispatentin ja yhdistetyn patenttituomioistuimen toimeenpanon viimeistely ja käyttöönotto

Kokous
Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yhtenäispatentin ja yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen voimaantulon tilannetta käsitellään kilpailukykyneuvostossa Ruotsin, Belgian, Alankomaiden ja Luxemburgin aloitteesta ja heidän valmistelemansa asiakirjan pohjalta.

Keskustelun tavoitteena on pohtia vaihtoehtoja, joilla varmistettaisiin tuomioistuinsopimuksen nopea voimaantulo. Sopimusmääräysten mukaan voimaantulo vaatii UK:n ratifioinnin ja EU-kansanäänestyksen johdosta UK:n tilanne on epäselvä.

Puheenjohtajamaa on ilmoittanut, että se ei tule vetämään keskustelusta johtopäätöksiä tai muita linjauksia.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että yhtenäispatentti ja yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehty sopimus saataisiin voimaan ilman pitkää viivästystä. Suomi on kansallisesti ratifioinut patenttituomioistuinsopimuksen ja valmistautunut järjestelmän käyttöönottoon. Pitkään valmistellun uudistuksen voimaantuloa odotetaan sidosryhmissä.

Voimaantulon mahdollistavia eri vaihtoehtoja tulee arvioida tarkasti ja eri näkökulmista. Arvioimme parhaillaan asiakirjassa esitettyjä vaihtoehtoja yleiseltä kannalta. Vaihtoehtona esitettyyn muutospöytäkirjan laadintaan liittyvien kansainvälisen oikeuden määräysten arviointi on käynnissä. Tavoitteena tulee olla oikeudellisesti kestävä ratkaisu.

Pääasiallinen sisältö

Yhtenäispatenttia koskevia EU-asetuksia ryhdytään soveltamaan samaan aikaan kuin yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehty sopimus tulee voimaan. Patenttituomioistuinsopimuksen määräysten mukaan voimaantuloon tarvitaan, että 13 sopimusjäsenvaltiota ratifioi sopimuksen. Tähän mennessä 11 sopimusjäsenvaltiota (AT, FR, SE, BE, DK, MT, LU, PT, FI, BG ja NL) on ratifioinut sopimuksen. Sopimusmääräyksen mukaan ratifioijien joukossa tulee olla suurimmat eurooppapatenttimaat Saksa, Ranska ja UK, joista Ranska on ratifioinut sopimuksen.

UK:n EU-eroa koskevan kansanäänestyksen tulos vaikuttaa järjestelmän voimaantuloon, koska sen ratifiointi on edellytys voimaantulolle. UK ei ole tähän mennessä tehnyt päätöstä, ratifioiko se sopimuksen, jolloin se tulisi voimaan sopimusmääräysten mukaisesti. UK on todennut pyrkivänsä tekemään asiaa koskevan päätöksen mahdollisimman nopeasti.

SE, BE, NL ja LU valmistelemassa asiakirjassa tuodaan esiin vaihtoehto, jolla järjestelmän voimaantulo voitaisiin toteuttaa ilman UK:n ratifiointia. Asiakirjassa esitetään, että patenttituomioistuinsopimukselle laadittaisiin muutospöytäkirja, jossa sopimusjäsenvaltiot sopisivat yhdessä sopimuksen voimaantulosta toisin kuin patenttituomioistuimensopimuksen alkuperäisessä määräyksessä.

Asian oikeudellinen arvio on vielä kesken. SE näkemys on, että muutospöytäkirja ei vaadi kaikkien alkuperäisten sopimusjäsenvaltioiden myötävaikutusta. Sen sijaan SE käsitys on, että ne allekirjoittajavaltiot, jotka haluavat nopeampaa voimaantuloa, voivat laatia ko. muutospöytäkirjan. FI alustava arvio poikkeaa SE kannasta. Wienin valtiosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen 24 artiklan mukaan valtiosopimus (UPC) tulee voimaan joko 1) siten kuin kyseisessä valtiosopimuksessa määrätään (UPC 89 artikla, joka edellyttää UK ratifiointia) tai 2) siten kuin *neuvottelevat valtiot* sopivat. Edelleen Wienin sopimuksen 2e artiklan mukaan "neuvotteleva valtio" tarkoittaa kaikkia niitä valtioita, jotka ovat ottaneet osaa tekstin laatimiseen ja sen hyväksymiseen (eli UPC:n kohdalla ml. UK). Epäselvää on myös, miten UPC-sopimuksen Lontoota/UK:ta koskevia määräyksiä sovellettaisiin, mikäli UK ei olisi sopimusta ratifioinut.

Asiassa tulisi tausta-asiakirjan mukaan edetä nopeasti niin, että muutospöytäkirja allekirjoitettaisiin sopimusjäsenvaltioiden toimesta tammi- tai helmikuussa 2017.

Järjestelmän voimaantuloa koskevat tekniset valmistelut on saatu päätökseen ja niiden osalta ollaan valmiina sopimuksen väliaikaisen soveltamisen alkamiseen. Vasta sen aikana toiminnan käynnistämiseksi vaadittavat päätökset on mahdollista tehdä.

Tällä hetkellä on epäselvää, olisiko mahdollista järjestää tilannetta niin, että EU-asetuksiin perustuvat yhtenäispatentit tulisivat olemaan voimassa myös UK:n EU-eron jälkeen. Samoin on epäselvää, voisiko UK eron jälkeenkin osallistua patenttituomioistuinjärjestelmään. EU-erosta huolimatta UK säilyy osana eurooppapatenttijärjestelmää ja yritykset voivat jatkossakin suojata keksintönsä perinteisillä eurooppapatenteilla UK:ssa.

Suomi on mukana uudessa patenttijärjestelmässä sen voimaantulosta alkaen. Suomi on ratifioinut yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen ja tallettanut ratifioimiskirjan 19.1.2016. Suomeen on tarkoitus perustaa ensimmäisen asteen tuomioistuimen paikallisjaosto, joka toimisi samoissa tiloissa kuin markkinaoikeus.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehty sopimus on jäsenvaltioiden välinen kansainvälinen sopimus. Sopimus on sisällöltään EU-liitännäinen, mutta Unioni ei ole sopimuksen osapuoli.

Sopimuksen voimaantulo vaatii jäsenvaltioiden kansalliset ratifioinnit.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

UK:n kansanäänestyksen jälkeisestä tilanteesta on keskusteltu OM:n, UM:n ja TEM:n vastuuvalmistelijoiden kesken ja kanta on valmisteltu yhteistyössä.

Eduskuntakäsittely

Suomi on ratifioinut yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen ja tehnyt tarvittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöönsä. (HE 45/2015 vp). Lisäksi eduskunta on hyväksynyt lain yhdistetyn patenttituomioistuimen paikallisjaostosta Suomessa. (HE 87/2016 vp.).

Lait saatetaan voimaan samanaikaisesti kuin yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehty sopimus tulee kansainvälisesti voimaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kts. edellä

Laki yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta (22/2016)
Laki patenttilain muuttamisesta (23/2016)
Laki oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta (24/2016)
Laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-asioissa annetun lain 7 b §:n muuttamisesta (25/2016)
Laki ulosottokaaren 1 luvun 2 §:n muuttamisesta (26/2016)
Laki rikoslain 15 luvun 12 §:n ja 49 luvun 2 §:n muuttamisesta (27/2016)

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka kuuluisivat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Uudistuksen taloudellisia vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä HE 45/2015 vp. Järjestelmän voimaantulosta aiheutuvat kustannukset on huomioitu ministeriöiden kehyksissä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakohta otettiin kilpailukykyneuvoston asialistalle varsinaiseksi asiakohdaksi SE, BE, NL ja LU aloitteesta.

Asiakirjat

14262/16

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laatija: Liisa Huhtala TEM, +358 295 047062 (liisa.huhtala@tem.fi)

Tuula Kivari OM +358 295 150546, (tuula.kivari@om.fi)

Johanna Lahti UM + 358 295 351709, (johanna.lahti@formin.fi)

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Työ- ja elinkeinoministeriö PERUSMUISTIO TEM2016-00513

EIO Aarnikka Marjaana(TEM) 18.11.2016

Asia
EU; kilpailukykyneuvosto 28.-29.11.2016; avaruus; Euroopan avaruusstrategia

Kokous
29.11.2016

U/E/UTP-tunnus

EU/2016/1617

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi Euroopan avaruusstrategiaa koskevan tiedonantonsa 26.10.2016 (KOM(2016) 705 lopullinen). Strategiaa on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä jäsenmaiden ja eri sidosryhmien kanssa ja asiaa koskeva julkinen konsultaatio päättyi 12.7.2016. Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa keskustelemaan Euroopan avaruusstrategiasta ja tukemaan sitä sekä ohjaamaan sen täytäntöönpanoa tiiviissä yhteistyössä kaikkien sidosryhmien kanssa. Strategian toimeenpano on tarkoitus aloittaa vuonna 2017.

Kilpailukykyneuvostossa 29.11.2016 komissio esittelee tiedonannon sisällön ja siitä käydään poliittisen tason keskustelut. Puheenjohtaja on valmistellut kysymykset ministereiden keskusteluja varten (asiakirja 14212/16).

Suomen kanta

Suomi pitää Euroopan avaruusstrategiaa merkittävänä edistysaskeleena Euroopan avaruusalan kilpailukyvyn vahvistamiseksi ja avaruuden hyötyjen mahdollisimman laajaksi hyödyntämiseksi yhteiskunnassa. Suomi voi kannattaa tiedonannossa esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n yhteisillä toimenpiteillä tuetaan alan kehitystä ja edistetään talouskasvua.

Suomi on tyytyväinen strategiassa valittuun lähestymistapaan ja neljään strategiseen tavoitteeseen ja katsoo, että talouskasvun näkökulmasta strategiaan valittujen painopistealueiden ja niitä koskevien yksittäisten toimenpiteiden tulee edistää alan teollisuuden kilpailukykyä erityisesti avaruuspohjaisia datasovelluksia hyödyntämällä.

Avaruusalan kehittämisellä on myös tärkeä edistää kansalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Avaruuteen liittyvillä ratkaisuilla voidaan tukea monia EU:n toimintapolitiikkoja ja poliittisia pyrkimyksiä, kuten esimerkiksi muuttoliike ja luonnonvarojen kestävä hoito. Tämä edellyttää johdonmukaisuutta eri politiikkatoimien välillä.

Avaruusalan kehittämisellä ja avaruussovelluksilla vastataan myös arktisen alueen kasvaviin vaatimuksiin mm. ilmaston muutoksen ja avaruussään näkökulmasta. Arktisten alueiden haasteet luovat yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomi katsoo, että Eurooppa tarvitsee johdonmukaista ja yhteistä avaruuspolitiikkaa tukemaan koko avaruusalan eri toimijoiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä alan eurooppalaisen kilpailukyvyn ja avaruusteollisuuden vahvistamiseksi globaalissa toimintaympäristössä. Lisäksi on tärkeää asettaa pidemmän aikavälin suunnitelmia ja selkeitä tavoitteita, joiden etenemistä myös järjestelmällisesti seurataan.

Myös pitkän aikavälin rahoitus Euroopassa käynnissä oleviin lippulaivahankkeisiin (mm. Kopernikus ja Galileo) tulee varmistaa. Kopernikus- , EGNOS- ja Galileo järjestelmät luovat erinomaisen pohjan yhteistyön edelleen kehittämiselle ja niistä saatavan datan saatavuudelle myös tulevaisuudessa. Tärkeää, että komissio sitoutuu edelleenkin EU:n avaruusohjelmien vakauttamiseen ja edelleen kehittämiseen vahvasti.

Suomi kannattaa Euroopan avaruusstrategiassa esitettyjä toimia, joihin kuuluu Kopernikus- sekä Galileo- ja EGNOS-ohjelmiin liittyvien ratkaisujen käytön edistäminen EU:n toimintapolitiikoissa. Tällaisia ovat esim. eri kuljetusmuotojen sovellukset, joihin kuuluvat mm. automaattiliikenne ja sen edellyttämät paikannusteknologiat. Paikannusteknologiat palvelevat myös muita sektoreita kuten maataloutta, pankkisektoria ja robotisaatiota.

Suomi pitää tärkeänä, että Galileo- ja EGNOS-ohjelmien tarjoamien palvelujen kattavuusongelmaan pohjoisessa ja koillisessa löydettäisiin ratkaisu. Suomi katsoo, että Galileo- ja EGNOS-ohjelmien tulee tarjota samat palvelut myös EU-alueen pohjois- ja koillisosissa kuin ohjelma tarjoaa Keski-Euroopassa ja että komissio sitoutuu ratkaisemaan kattavuusongelman.

Suomen avaruusteollisuuden näkökulmasta erityisen tärkeää on myös varmistaa Euroopan itsenäisen ja turvallisen avaruustoiminnan kehittyminen, koska Eurooppa on erittäin riippuvainen mm. EU:n ulkopuolisten komponenttien saamisesta avaruuslaitteiden rakentamiseen. Riippumattomuus ei saisi kuitenkaan kasvattaa kohtuuttomasti kustannuksia ja viivästyttää Euroopan avaruusinfrastruktuurin rakentamista.

Pitkäjänteinen tutkimus- ja teknologiarahoitus sekä innovaatioympäristön tukeminen ovat avainasemassa kilpailukykyisen toimialan luomisessa Eurooppaan. Suomi kannattaa komission aikomuksia avaruusalan T&K-toiminnan tukemiseksi.

Suomi pitää tärkeänä, että kehittyvä avaruuspolitiikka tarjoaa uusia mahdollisuuksia myös pienille- ja keskisuurille yrityksille. Euroopan avaruusstrategian tulee edistää pienten ja keskisuurten yritysten kilpailun edellytyksiä, mikä on tärkeää avaruusteollisuuden säilymiselle ja kehittymiselle pienillä avaruusmarkkinoilla kuten Suomessa.

Suomi katsoo, että EU:n, EUMETSAT:in ja Euroopan avaruusjärjestön välisen kumppanuuden vahvistaminen on myös tärkeää. Eurooppalaisen avaruuspolitiikan tulee pohjautua vankkaan yhteistyöhön keskeisten avaruusalan toimijoiden kesken. Eri toimijoiden roolit tulee määritellä selkeästi ja yhteistyön tulee tuottaa lisäarvoa sekä jäsenvaltioille että Euroopan teollisuuden kilpailukyvylle. Lisäksi säännöllinen ja rakenteellinen vuoropuhelu eri sidosryhmien kanssa on erityisen tärkeää konkreettisten tulosten saavuttamisen ja etenemisen seurannan kannalta.

Suomen näkemykset nyt esillä olevaan komission tiedonantoon Euroopan avaruusstrategiasta perustuvat pitkälti kansallisen avaruusstrategian 2013-2020 tavoitteisiin ja osittain myös Suomen aiempiin kantoihin komission tiedonantoon EU:n avaruusteollisuuspolitiikasta (KOM(2013) 108 lopullinen ja TEM2013-00264).

Pääasiallinen sisältö

Euroopan avaruusstrategia käsittää neljä strategista tavoitetta, joiden osalta komissio esittää erilaisia toimenpiteitä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja asioiden järjestelmälliseksi täytäntöön panemiseksi. Strategian toimeenpano on tarkoitus aloittaa vuonna 2017 ja lähtökohtana on mahdollisimman avoimet menettelyt kaikkien asianosaisten kesken.

Strategian keskeisenä tavoitteena on, että eurooppalaiset toimijat voisivat saada täyden hyödyn avaruuden tarjoamista mahdollisuuksista ja yhdessä sovituilla toimenpiteillä luodaan mm. startup-yritysten kasvulle suotuisa toimintaympäristö sekä lujitetaan Euroopan maailmanlaajuista asemaa avaruudessa ja lisätään sen osuutta globaaleilla markkinoilla.

Euroopan avaruusstrategian neljä strategista tavoitetta ovat seuraavat:

1) Maksimoidaan avaruuden hyödyt yhteiskunnalle ja EU:n taloudelle
2) Edistetään globaalisesti kilpailukykyistä ja innovatiivista Euroopan avaruussektoria
3) Vahvistetaan Euroopan strategista autonomiaa avaruuden pääsyn ja käytön osalta turvallisessa toimintaympäristössä
4) Lujitetaan Euroopan maailmanlaajuista asemaa avaruusasioissa

Erityisesti kohtien 1-2 mukaiset tavoitteet ovat myös Suomen kansallisen avaruusstrategian 2013-2020 mukaisia keskeisiä painopisteitä. Suomen avaruusstrategian tavoitteet painottuvat yhteiskunnan kannalta tärkeisiin sovelluksiin ja kärkihankkeet kohdentuvat seuraaville alueille:

- avaruussovelluksilla vastataan arktisen alueen kasvaviin vaatimuksiin;
- palveluiden kilpailukykyä vahvistetaan avoimen paikkatiedon avulla;
- tieteellisen tutkimuksen tasoa nostetaan nojautuen Euroopan avaruusjärjestön ja Euroopan unionin ohjelmiin; ja
- avaruusteollisuus vastaa erikoistumalla ja sovelluksilla kiristyvään kilpailuun

1. Avaruuden hyödyt yhteiskunnalle ja taloudelle

Strategian yksi keskeinen tavoite on varmistaa avaruusdatan vahva markkinoille tulo julkisella ja yksityisellä sektorilla. EU:n avaruusohjelmat tarjoavat lisäpalveluja, jotka edistävät esim. turvallisuuteen, puolustukseen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvien Euroopan yhteisten tärkeiden tavoitteiden saavuttamista. Komissio edistää mm. Galileo-paikannusjärjestelmän käyttöä mobiililaitteissa ja kriittisessä infrastruktuurissa sekä syrjäisten alueiden yhteyksien parantamista. Se helpottaa innovatiivisten startup- ja muiden yritysten mahdollisuuksia saada käyttöönsä avaruusdataa ja kehittää siltä pohjalta uusia palveluja ja sovelluksia.

2. Kilpailukykyinen ja innovatiivinen avaruussektori Euroopalle

Euroopan avaruusalan on pysyttävä nopeasti kehittyvän innovoinnin, uusien liiketoimintamallien ja lisääntyvän kansainvälisen kilpailun kärjessä. EU:n rahoitusta ohjataan tehokkaammin toimintaansa aloittaviin ja laajentaviin avaruusyrittäjiin EU:n sisämarkkinoilla. Lisäksi komissio edistää yksityisten investointien lisäämistä tällaisiin yrityksiin Euroopan investointisuunnitelman ja tulevan eurooppalaisen riskipääomarahaston yhteydessä. Lisäksi komissio tukee Euroopan avaruusteollisuuden alueellisten keskittymien (space hubs) ja klustereiden perustamista.

3. Euroopan vahvan strategisen autonomian säilyttäminen

Itsenäinen pääsy avaruuteen ja avaruuden autonominen käyttö on EU-politiikan, avaruusteollisuuden ja liiketoiminnan sekä turvallisuuden, puolustuksen kannalta Euroopalle tärkeää. Komissio tukee mm. eurooppalaisten yritysten pääsyä globaaleille markkinoille ja parantaa EU:n nykyistä SST-palveluja ja harkitsee laajan avaruustilannetietoisuuspalvelun kehittämistä. Lisäksi komissio aikoo esittää Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelmaan Govsatcom-aloitteen turvatakseen luotettavat ja kustannustehokkaat satelliittiviestäpalvelut EU:lle ja kansallisille viranomaisille ja infrastruktuurille.

4. Euroopan maailmanlaajuisen aseman vahvistaminen ja kansainvälisen yhteistyön edistäminen

Euroopan strategisten tavoitteiden kannalta on erityisten keskeistä, että Euroopan roolia avaruusasioissa vahvistetaan globaalisti ja kansainvälisessä yhteistyötä edistetään järjestelmällisesti. Avaruuteen liittyvät toimet ovat lisääntyneet nopeasti ja YK:n avaruussopimukset ovat myös testissä uudessa tilanteessa. Euroopan tulisi toimia kärjessä asianmukaisen ja maailmanlaajuisten juridisten puitteiden saavuttamiseksi. Komissio toimii omalta osaltaan aktiivisesti mm. edistääkseen avaruuden käyttöä ja säilyttääkseen mahdollisuuden sen käyttöön myös seuraaville sukupolville. Lisäksi komissio lisää vuoropuheluaan jäsenmaiden, aiheeseen liittyvien EU:n virastojen ja toimijoiden kanssa sekä strategisesti tärkeiden kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa.

Euroopan avaruusstrategia mainitaan myös komission vuoden 2017 työohjelman yhtenä painopistealueiden aloitteena osana EU:n sisämarkkinoiden tehokkaampaa täytäntöönpanoa. Komission tiedonanto painottaa myös EU:n ja Euroopan avaruusjärjestön (ESA) yhteistyön tärkeyttä. 26.10.2016 allekirjoitettiin EU:n ja ESA:n yhteinen lausuma yhteisestä näkemyksestä ja yhteisistä tavoitteista Euroopan avaruusalan tulevaisuudelle.

Puheenjohtaja on valmistellut seuraavat kysymykset ministereiden keskusteluja varten kilpailukykyneuvostossa 29.11.2016:

1) Miltä osin ne toimet ja toimenpiteet, joita komissio ehdottaa Euroopalle laatimassaan avaruusstrategiassa, ovat omiaan edistämään Euroopan avaruustaloutta ja varmistamaan, että EU:n avaruustoiminnasta sekä EU:n lippulaivaohjelmista Galileosta ja Kopernicuksesta saatavat hyödyt ja niissä tuotettavat tiedot tavoittavat kansalaiset ja luovat kasvua ja työllisyyttä? Miten nämä toimenpiteet saadaan sovitetuksi kansalliselle ja alueelliselle tasolle, jotta niiden vaikutukset pystytään maksimoimaan?

2) Kun otetaan huomioon avaruusvalmiuksien strateginen merkitys, miltä osin komission ehdottamat toimenpiteet osaltaan ”lujittavat Euroopan autonomiaa avaruuteen pääsyssä ja sen käytössä turvatussa ja turvallisessa ympäristössä”? Miten voidaan tältä osin tukea kilpailukykyistä teollista perustaa Euroopassa ja globaaleilla markkinoilla, jotta pystytään säilyttämään Euroopan pääsy avaruuteen, pääsy käyttämään tietoja ja Euroopan valmiudet kriittisten teknologioiden ja järjestelmien suhteen sekä kehittämään näitä autonomian peruselementtejä?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 189 artikla

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU20-jaosto) 17.11.2016
Avaruusasiain neuvottelukunta/sihteeristö, kirjallinen menettely 9.-16.11.2016
Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry:n lausunto 8.6.2016

Eduskuntakäsittely

E-kirje eduskunnalle 18.11.2016

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

KOM(2016) 705 lopullinen

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Työ- ja elinkeinoministeriö, kaupallinen neuvos Marjaana Aarnikka p. 050 3384350

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia
EU / Kilpailukykyneuvosto 28.-29.11.2016 / Tutkimus / Neuvoston päätelmät toimista, joilla tuetaan uransa alkuvaiheessa olevia tutkijoita

Kokous
Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016 - 29.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Slovakian EU-puheenjohtajakauden yhtenä prioriteettina on uran alkuvaiheessa olevien tutkijoiden urakehityksen tukeminen ja tutkijanuran houkuttelevuuden lisääminen. Aiheesta keskusteltiin epävirallisessa kilpailukykyneuvoston kokouksessa heinäkuussa jolloin myös julkistettiin nuorten tutkijoiden antama Bratislavan julistus, jossa kehotetaan komissiota ja jäsenmaita parantamaan nuorten tutkijoiden uramahdollisuuksia.

Puheenjohtajan johdolla on laadittu neuvoston päätelmät, jotka on tarkoitus hyväksyä neuvoston kokouksessa. Päätelmistä on päästy jäsenmaiden kesken lähes yhteisymmärrykseen.

Ministerit käyvät asiasta neuvostossa epävirallisen lounaskeskustelun.

Suomen kanta

Neuvoston päätelmät (asiakirja 14131/16) on Suomen hyväksyttävissä.

Suomi pitää tärkeänä, että uran alkuvaiheessa olevia tutkijoita tuetaan ja tutkijanuraa kehitetään niin EU-tason kuin kansallisen tason toimin. Tutkijanuraa tulee kehittää kokonaisvaltaisesti ja koordinoidusti, sillä tutkimustehtävissä työskennellään uran aikana eri sektoreilla, eri maissa tai eri aloilla. Tutkimuksen avoimuuden avulla voidaan osaltaan edistää tieteen luotettavuutta, läpinäkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tutkijanuran houkuttelevuutta.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston päätelmät (asiakirja 14131/16, päätelmäluonnos 10.11.2016)

Neuvoston päätelmissä korostetaan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan sekä uran alkuvaiheessa olevien tutkijoiden merkitystä Euroopan talouden ja hyvinvoinnin kehityksessä. Tämän vuoksi uran alkuvaiheessa oleville tutkijoille tulee antaa mahdollisimmat hyvät uramahdollisuudet sekä edistää tutkijanuran houkuttelevuutta. Komission ja jäsenmaiden tulisi lisätä olemassa olevien instrumenttien ja toimien näkyvyyttä sekä harkita tarvittaessa uusia toimia.

Päätelmissä korostetaan tutkijoiden avoimia rekrytointimenettelyjä, selkeitä urapolkuja, liikkuvuutta, monipuolisia osaamistaitoja, tutkimuksen avoimuutta, sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä työ- ja yksityiselämän tasapainoa.

Komissiota kehotetaan tukemaan tutkijoiden liikkuvuutta sekä harkitsemaan tunnustuspalkintojen perustamista uran alkuvaiheessa oleville tutkijoille. Komission tulisi myös kehittää tutkijanuran seurantajärjestelmiä, jotta tutkijoiden liikkuvuudesta saataisiin nykyistä paremmin tietoa.

Neuvosto tulee tarkastelemaan vuoden 2018 lopulla päätelmissä mainittujen toimien edistymistä hyödyntäen olemassa olevia seurantaprosesseja.

Tilanne Suomessa:

Suomessa on tutkijanuran kehittämiseen kiinnitetty huomion jo usean vuoden ajan. Opetusministeriön vuonna 2004 asettama tutkijanuratyöryhmä antoi ehdotuksia siitä, miten ammattimaista tutkijanuraa tulisi kehittää entistä houkuttelevammaksi ja miten siinä tulisi edistää tasa-arvoa ja kansainvälistymistä. Tämä mukaisesti Suomessa on kehitetty viime vuosina neliportaista tutkijanuramallia tutkijanuran houkuttelevuuden ja läpinäkyvyyden edistämiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama viimeisin tutkijauratyöryhmä julkaisi alkuvuonna 2016 ehdotukset tutkijanurien kehittämiselle. Johtopäätöksinään työryhmä totesi, että tieteen ja tutkimuksen tekemisen luonne muuttuu kiihtyvällä vauhdilla globaaleista trendeistä johtuen. Jatkossa tarvitaan kokonaisvaltaista ja koordinoitua työtä tutkijanurien kehittämiseksi, sillä tutkimustehtävissä työskennellään uran aikana eri sektoreilla, eri maissa tai eri aloilla.

Suomalaiset tutkimusorganisaatiot rekrytoivat pysyviin tehtäviin pääsääntöisesti avointen hakumenettelyjen kautta. Yliopisto- ja ammattikorkeakoulu-uudistusten myötä korkeakouluilla on nykyisin suuri autonomia henkilöstöpolitiikoissaan. Suomalaiset yliopistot ovat osallistuneet aktiivisesti eurooppalaiseen tutkijaurakehittämistyöhön ja yli 10 yliopistoa on jo saanut Euroopan komission tunnustuksen hyvästä tutkijoita koskevasta henkilöstöpolitiikasta. Suomen Akatemia ylläpitää kansallista tutkijaliikkuvuusportaalia (Euraxess).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmien hyväksyminen edellyttää yksimielisyyttä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 25.11.2016, kilpailukykyneuvoston valmistelu
Tutkimus ja innovaatiot –jaosto (EU20) 17.11.2015

Eduskuntakäsittely

SuV 25.11.2016 kilpailukykyneuvoston valmistelu

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Päätelmäluonnos (asiakirja 14131/16, lopullinen asiakirja ei vielä käytettävissä)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, p. 02953 30147
Eeva-Liisa Kortekallio, TEM, eeva-liisa.kortekallio@tem.fi, p. 02950 63871

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia

EU; Kilpailukykyneuvosto 28.-29.11.2016; Tutkimus; Komission kertomus kansainvälistä tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä koskevan strategian täytäntöönpanosta

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016 - 29.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvostossa käydään keskustelu komission kertomuksesta kansainvälistä tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä koskevan strategian toimeenpanosta puheenjohtajan kysymysten perusteella.

Komissio julkaisi vuonna 2012 Euroopan unionin kansainvälistä tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä koskevan strategian. Strategia tukee EU:n tutkimus- ja innovaatiotoiminnan huippuosaamisen, houkuttelevuuden sekä talouden ja teollisuuden kilpailukyvyn vahvistamista, maailmanlaajuisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamista sekä unionin ulkoisten politiikkojen tukemista. Komission ensimmäinen kertomus strategian toimeenpanosta julkaistiin vuonna 2014.

Suomen kanta

Suomi pitää komission raporttia hyvänä tilannekatsauksena EU:n kansainvälisestä tutkimus- ja innovaatioalan (T&I) yhteistyöstä. Suomi yhtyy komission näkemykseen yhteistyön yleisistä tavoitteista.

Suomi pitää hyvänä, että EU:n puitteissa tapahtuva monenkeskinen tutkimusyhteistyö on luonut joustavia, kiinnostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia tutkijoille niin korkeakouluissa, tutkimuslaitoksissa kuin yrityksissäkin. Suomen mielestä on tärkeää, että komissio ja jäsenvaltiot yhdessä kehittävät yhteisiä kansainvälisen yhteistyön toimintamalleja ja periaatteita.

Kansainvälistä T&I-yhteistyötä on tärkeää toteuttaa sekä kahdenvälisiin että monenkeskisiin sopimuksiin perustuen. Yhteistyö mahdollistaa pääsyn uuteen tietoon, osaamiseen ja verkostoihin ja sen avulla voidaan vahvistaa sekä Suomen että EU:n kilpailukykyä.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi vuonna 2012 Euroopan unionin kansainvälistä tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä koskevan strategian. Strategia tukee EU:n tutkimus- ja innovaatiotoiminnan huippuosaamisen, houkuttelevuuden sekä talouden ja teollisuuden kilpailukyvyn vahvistamista, maailmanlaajuisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamista sekä unionin ulkoisten politiikkojen tukemista.

Yhteiskunnallisten haasteiden laajuus ja kiireellisyys vaatii globaalia yhteistyötä yli tieteenalojen ja sektoreiden. Eurooppalaiset tutkijat tarvitsevat pääsyn maailman tietoon ja osaamiseen. Ja eurooppalaisille yrityksille on tärkeää päästä kasvaville markkinoille.

Tieteen ja tutkimusyhteistyön avulla on mahdollista rakentaa siltoja konfliktitilanteissa ja löytää keskinäinen ymmärrys monimutkaisiin kysymyksiin. Tiedediplomatian laajempaa käyttöä EU:n ulkoisten politiikkojen vaikutusvälineenä tulisi harkita.

Vuonna 2014 julkaistussa strategian ensimmäisessä seurantaraportissa peräänkuulutettiin seuraavia toimia: 1) kansainvälisen yhteistyön toimintaedellytysten parantamista, globaaleja lähestymistapoja globaaleihin haasteisiin vastaamiseksi, synergian lisäämistä jäsenvaltioiden politiikkojen kanssa; 2) kansainvälisen yhteistyön parempaa integrointia Horisontti 2020 –ohjelmaan ja 3) synergian vahvistamista EU:n ulkoisten politiikkojen kanssa.

Lokakuussa 2016 julkaistu komission toinen seurantaraportti osoittaa, että maailmanlaajuisen T&I-yhteistyön toimintaedellytykset ovat parantuneet, mutta lisätoimet ovat tarpeen. Raportti korostaa seuraavia asioita: teollisuusmaiden ja kehittyvien maiden välisiä yhteisiä projekteja, vuoropuhelua muiden politiikkojen kanssa maahanmuuttoa koskevien säännösten tarkastelemiseksi, ja tutkimustiedon avoimuutta ja vastavuoroista saatavuutta koskevien sääntöjen luomista monenkeskisen alakohtaisen yhteistyön avulla.

Puheenjohtajan mukaan yhteistyön tulevat haasteet liittyvät mm. avoimuuden edistämiseen ja toimintaedellytysten kehittämiseen. Avoimuuspolitiikkaa suhteessa kolmansiin maihin tulee edelleen edistää EU:n strategisena prioriteettina samalla kun pidetään kiinni molemminpuolisesta hyödystä ja optimaalisesta laajuudesta.

Kansainvälinen osallistuminen vähentymisen syitä Horisontti 2020 -ohjelmaan tulisi selvittää. Tiedotusta EU:n potentiaalista kansainvälisessä tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa on tarpeen tehostaa. Myös tiedediplomatiaa ja tutkimusyhteistyötä voitaisiin käyttää laajemmin EU:n ulkoisten politiikkojen tukena.

Puheenjohtajan kysymykset neuvoston keskustelua varten

1) Mitä toimintaedellytyksiä jäsenvaltioiden ja EU:n tulisi priorisoida ja ottaa käyttöön kansainvälisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön edistämiseksi?
2) Mitä toimia jäsenvaltioiden ja komission tulisi tehdä kansainvälisen osallistumisen vahvistamiseksi Horisontti 2020 -ohjelmassa?
3) Miten tiede, teknologia ja tutkimusyhteistyö voisivat tukea EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittista globaalistrategiaa ja tiedediplomatian tavoitteita?

Tilanne Suomessa

Vuoden 2016 aikana laajassa kansallisessa yhteistyössä laaditaan esitys korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymisen linjauksista vuoteen 2025 saakka. Linjauksissa laaditaan suuntaviivat suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen näkyvyyden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi Euroopassa ja globaalisti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 25.11.2016, kilpailukykyneuvoston valmistelu
Tutkimus ja innovaatiot –jaosto (EU20) 17.11.2015

Eduskuntakäsittely

SuV 25.11.2016 kilpailukykyneuvoston valmistelu

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

13298/16 Puheenjohtajan taustamuistio

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Eeva-Liisa Kortekallio, TEM, eeva-liisa.kortekallio@tem.fi, p. 02950 63871
Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, p. 02953 30147

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia
EU; Kilpailukykyneuvosto 28.-29.11.2016 / Avaruus ja tutkimus / Asiakohta 12: Muut asiat

Kokous
Kilpailukykyneuvosto 28.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 29.11. (avaruus ja tutkimus) kuullaan AOB-kohdissa kuullaan joukko tiedotusasioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa vastaan muissa asiakohdissa esiteltävät tiedotusasiat.

Pääasiallinen sisältö

Muut asiat

12. Tutkimus

a) Avoin tiede
- *komission tiedotusasia*

Euroopan komissio on asettanut toukokuussa 2016 avoimen tieteen politiikan asiantuntijaryhmän (Open Science Policy Platform), jonka tehtävänä on avustaa komissiota avoimen tieteen politiikan kehittämisessä ja toteutuksessa. Asiantuntijaryhmässä on jäsenenä kaksi suomalaista: Kristiina Hormia-Poutanen, joka toimii johtajana Kansalliskirjastossa sekä Euroopan tieteellisten kirjastojen liiton puheenjohtajana sekä Tuija Hirvikoski, joka toimii johtajana Laurea ammattikorkeakoulussa sekä European Network of Living Labs verkoston puheenjohtajana.

Euroopan komissio antoi huhtikuussa 2016 ehdotuksen eurooppalaisesta pilvipalvelusta osana digitaalisten sisämarkkinoiden teknologiapakettia. Ehdotukseen sisältyi Euroopan avoimen tieteen pilvipalvelu (European Open Science Cloud), jonka on tarkoitus olla luotettava ja avoin ympäristö tutkimusdatan ja tutkimustulosten tallentamista, jakamista ja uudelleenkäyttöä varten. Avoimen tieteen pilvipalvelu palvelisi ensi vaiheessa etenkin tiedeyhteisöä, mutta jatkossa myös muita julkisen ja yksityisen sektorin toimijoita. Pilvipalvelun toimeenpanossa on tarkoitus hyödyntää useita EU:n rahoituslähteitä.

Komissio antaa neuvoston kokouksessa tilannekatsauksen näiden valmistelujen edistymisestä.

b) Kvanttiteknologioiden lippulaivahanke
- *Komission tiedotusasia*

Euroopan komissio antoi huhtikuussa 2016 ehdotuksen eurooppalaisesta pilvipalvelusta osana digi-taalisten sisämarkkinoiden teknologiapakettia. Ehdotukseen sisältyi lippulaiva-aloite, jolla vauhditetaan aluillaan olevaa kvanttiteknologian kehittämistä. Kvanttiteknologia muodostaa pohjan muun muassa supertietokoneiden uudelle sukupolvelle. Aloite on tarkoitus käynnistää vuonna 2018 ja sen budjetiksi on kaavailtu 1 mrd euroa. Komissio on asettanut korkean tason asiantuntijaryhmän (Expert group on Quantum Technology Flagship) edistämään hankkeen valmistelua sekä laatimaan tätä koskevan strategisen tutkimussuunnitelman. Asiantuntijaryhmän jäsenenä on 12 akateemista ja 12 teollisuuden edustajaa. Asiantuntijaryhmän loppuraportin tulisi valmistua kesällä 2017. Komissio antaa neuvoston kokouksessa tilannekatsauksen valmistelun edistymisestä.

c) (mahd.) Tiedonanto puhtaaseen energiaan liittyvän innovoinnin nopeuttamisesta
- *Komission suullisesti antamat tiedot*

Suomi ottaa asian tiedoksi.

d) Eurooppalaista biotaloutta käsitellyt korkean tason konferenssi (Bratislava, 17. lokakuuta 2016)
- *Puheenjohtajavaltion tiedotusasia*

Puheenjohtajamaa järjesti 17.10.2016 yhdessä komission ja maataloustutkimuksen pysyvän komitean (SCAR) kanssa Bratislavassa korkean tason biotalouskonferenssin, jonka aiheena oli erityisesti alueiden rooli eurooppalaisen biotalouden edistämisessä. Konferenssi oli jatkumo edellisten puheenjohtajamaiden järjestämille biotalouden edistämiseen liittyville konferensseille ja siihen osallistui noin 290 henkilöä kaikista EU-maista. Konferenssin keskiössä oli eri alueiden merkitys biotalouden edistämisessä mm. maa-, metsä- ja kalatalouden keinoin.

Suomi pitää Bratislavan biotalouskonferenssia onnistuneena; alueiden merkitys biotalouden edistäjinä on keskeinen ja sitä sekä eri alueiden (ml. valtioiden rajat ylittävää) välistä yhteistyötä tulee edelleen edistää ja kehittää käytettävissä olevin keinoin.

Konferenssin päätelmissä todettiin alueiden suuri merkitys biotalouden edistämisessä ja erityinen tarve alueellisille biotalousstrategioille. Tämä edellyttäisi mm. asiaan liittyvän tietoisuuden ja koulutuksen lisäämistä, jotta taattaisiin kestävän bio- ja kiertotalouteen perustuvan elinkeinotoiminnan harjoittaminen paikallisella ja aluetasolla. Puheenjohtajamaa korosti myös tutkimus- ja innovaatiorahoituksen paremman saatavuuden merkitystä sekä eri rahoitusinstrumenttien (ml. rakennerahastot ja ESIF) synergioiden hyödyntämistä asian edistämisessä.

Suomi ottaa asian tiedoksi.

e) Yhteistoiminta Atlantin yli: Eurooppalaisen infrastruktuurin kehittäminen kansainvälisen pohjois-etelä -yhteistyön edistämiseksi tutkimuksen ja innovoinnin alalla
- *Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia*

Portugali on valmistellut kansainvälisenä yhteistyönä strategista tutkimussuunnitelmaa koskien ilmastonmuutoksen, energian, avaruuden, geologian ja meren tutkimusta.

Tutkimussuunnitelma olisi tarkoitus toteuttaa verkostoyhteistyönä sekä perustaa Azorien saarelle kansainvälinen tutkimusinfrastruktuuri (Azores International Research Centre). Muutama EU-jäsenmaa, Yhdysvallat ja Brasilia ovat ilmaisseet kiinnostuksensa osallistua Portugalin aloitteeseen. Portugali järjestää huhtikuussa 2017 Azoreilla tätä aloitetta koskevan kokouksen, johon se tulee kutsumaan EU-maiden tutkimusministerit.

12. Avaruus ja tutkimus

f) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
- *Maltan valtuuskunnan tiedotusasia*

Suomi ottaa asian tiedoksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 23.11–25.11.2016 (neuvostovalmistelujen yhteydessä)

Eduskuntakäsittely

SuV 25.11.2016 (neuvostovalmistelujen yhteydessä)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laatija:
12 f) Akseli Koskela, TEM, akseli.koskela@tem.fi, 029 50 48267

Muut käsittelijät:
12 a) Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, 0295 3 30147
12 b) Eeva-Liisa Kortekallio, TEM, eeva-liisa.kortekallio@tem.fi, 029 50 63871
12 c) Timo Ritonummi, TEM, timo.ritonummi@tem.fi, 029 506 4798
12 d) Mika Aalto, TEM, mika.aalto@tem.fi, 029 50 47267
12e) Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, 0295 3 30147

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	kilpailukykyneuvosto
Hoitaa	**TEM**
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, OM, PLM, SM, UM, VM, VNK, YM